

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 35/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 225/2012 z 30. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. decembra 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 225/2012 z 30. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako odporkyňa v konaní Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 19 C/103/2010 vo veci zaplatenia sumy 222,60 € s príslušenstvom fyzickej osobe A. H. ako bývalej zamestnankyne sťažovateľky (ďalej len „bývalá zamestnankyňa“) z titulu splátky dôchodku za apríl 2010. Okresný súd vo svojom rozsudku č. k. 19 C/103/2010-212 z 8. decembra 2011 dospel k záveru, že medzi sťažovateľkou a jej bývalou zamestnankyňou ako navrhovateľkou bola 27. augusta 1996 uzavretá „Zmluva o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s.“, ktorá je svojím obsahom zmluvou o dôchodku podľa § 842 – § 844 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Zmluvou sa sťažovateľka zaviazala svojej bývalej zamestnankyni vyplácať po jej odchode do dôchodku doživotnú rentu v sume 6 706 Sk, t. j. 222,60 € mesačne k 15. dňu každého mesiaca. Sťažovateľka však svojej bývalej zamestnankyni 26. októbra 2009 doručila výpoveď predmetnej zmluvy podľa § 582 Občianskeho zákonníka, ktorej účinnosť nastala/mala nastať po uplynutí trojmesačnej zákonnej výpovednej doby od jej doručenia, t. j. dňom 31. marca 2010 s tým, že k tomuto dňu zanikol/mal zaniknúť záväzok sťažovateľky ako odporkyne v spore poskytovať plnenie podľa predmetnej zmluvy, v dôsledku čoho jej dôchodok za apríl 2010 už nevyplatila. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľky svojím rozsudkom sp. zn. 9 Co 91/2012 z 26. apríla 2012 potvrdil prvostupňové rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím odmietol sťažovateľkou podané dovolanie. V ostatnom podala sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu.

3. *Sťažovateľka koncentrovala svoje sťažnostné námietky predovšetkým k nesprávnemu právnemu posúdeniu merita jej právnej veci všeobecnými súdmi, ktoré vo svojej rozhodovacej činnosti ignorovali/nedali odpoveď na podstatné ňou nastolené právne otázky, a v sťažnosti uviedla: „Odvolací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal s právnou argumentáciou žalovaného o tom, že súd prvého stupňa rozhodol na základe nesprávneho právného posúdenia veci, keďže súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho*

právneho názoru, že ustanovenie § 27 ods. 8 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách sa na vec nevzťahuje z dôvodu, že sa netýka vzťahov upravených zmluvou o dôchodku, t. j. údajne interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, ale predmetné ustanovenie upravuje vzťahy banky navonok, t. j. uzatváranie zmlúv s klientmi, či inými bankami vzhľadom k predmetu jej činnosti.

Odvolaací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal ani s právnou argumentáciou žalovaného o tom, že ustanovenie § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona o bankách nemá také obmedzenie.

Neexistencia protiplnenia zo zmluvy o dôchodku zakladá nutnosť použitia ustanovenia § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou v spojení s § 27 ods. 8 a § 116 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, a tak právny zákaz tohto plnenia bez protiplnenia.“

4. V označenom postupe všeobecných súdov sťažovateľka nachádzala dôvod zmätočnosti konania podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“), ktorý je zákonom ustanoveným dôvodom nielen prípustnosti, ale aj dôvodnosti dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. V sťažnosti ďalej uviedla, že „*Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 10. 2012, sp. zn. 6 Cdo/225/2012, bolo podané dovolanie odmietnuté, a to z dôvodu neprípustnosti dovolania, keď dovolací súd dochádza k záveru, že existencia ani jednej z väd podľa § 237 písm. a) až g) O. s. p, nebola dovolacím súdom v konaní zistená, pretože rozhodnutia nižších súdov zodpovedajú zákonným požiadavkám na odôvodnenie rozhodnutia“*, pričom vo vzťahu k samotnému napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu poukázala na to, že „*Rozhodnutie odvolacieho súdu je... arbitrárne, neodôvodnené, odníma nám súdnu ochranu, dôvody sa netýkajú podaného dovolania. Je tak zjavne porušené základné právo sťažovateľa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy...“*.

5. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

Základné právo sťažovateľa S., a s. v skratke S., a. s. podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy... uznesením Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 10. 2012, sp. zn. 6 Cdo/225/2012, porušené bolo.

Ústavný súd... zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu... zo dňa 30. 10. 2012, sp. zn. 6 Cdo/225/2012, a vec vracia Najvyššiemu súdu... , aby v nej znovu konal a rozhodol.

Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby Ústavný súd... vydal toto uznesenie:

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný úplne nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia... “

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

8. Sťažovateľka namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením

najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 225/2012 z 30. októbra 2012. Jej podstatná argumentácia smerovala (body 3 a 4) predovšetkým k arbitrárnosti rozhodnutí všeobecných súdov vrátane napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa mali nedostatočne vysporiadať s podstatnými právnymi otázkami vzťahujúcimi sa na meritum jej veci, pričom samotný najvyšší súd sa „So základným dôvodom dovolania... vysporiadal len konštatovaním, že rozhodnutia nižších súdov zodpovedajú požiadavkám na odôvodnenie rozhodnutia. Dovolací súd už ale neuviedol, prečo sa odvolací súd s našou argumentáciou uvedenom v odvolaní nemusel zaoberať. V odôvodnení svojho rozhodnutia pritom uvádza, že odvolací súd musí odpovedať na námietky a argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní. Dovolací súd napokon odôvodnil svoje rozhodnutie tak, ako by sa ani nezaoberal našim podaným dovolaním, ale iným podaním.“. Inými slovami, sťažovateľka dospela v podanej ústavnej sťažnosti k presvedčeniu, že „Tým, že sa Najvyšší súd... vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s podstatnými dôvodmi dovolania, porušil naše právo... podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru... a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy...“.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej sťažovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia.

10. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne

procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

11. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 225/2012 z 30. októbra 2012 v podstatnom uviedol:

„V systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania dovolanie má osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, nie však v každom prípade, ale iba ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 238 O. s. p. Prípustnosť dovolania v zmysle odsekov 1, 2 a 3 tohto zákonného ustanovenia však neprichádza do úvahy, lebo v predmetnej veci odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (t. j. nejde o zmeňujúce rozsudok), prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Rovnako v tejto veci nebolo dovolacím súdom vydané predchádzajúce rozhodnutie, takže nebol vyslovený názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchyliť.

Naopak, v predmetnej veci právna úprava dovolanie nepripúšťa, keď v ustanovení § 238 ods. 5 O. s. p. uvádza, že dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Ak je však predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie v takomto prípade nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Z obsahu spisu vyplýva, že návrh na začatie konania bol podaný dňa 18. mája 2010. V tomto čase bola výška minimálnej mzdy 307, 70 eur (§ 1 ods. 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 441/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy). Keďže trojnásobok tejto sumy predstavuje 923,10 eur a suma tvoriaca predmet tohto konania je 222, 60 eur (teda neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy v deň podania návrhu na prvostupňovom súde) dovolanie v tejto veci v zmysle ustanovenia § 238 ods. 5 O. s. p. nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta prvá O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Žalovaná procesné vady konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. nenamietala a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zaoberal otázkou opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť konať pred ním (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, O taký prípad v prejednávanej veci nejde preto, že súdy pri prejednávaní

a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi; žalovanej neznemožnili uplatniť procesné práva. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. totiž nie je daná už tým, že dovolateľ tvrdí, že napadnuté rozhodnutie je postihnuté touto vadou, ale (len vtedy, ak touto vadou rozhodnutie skutočne trpí, t. j. že nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých vada vznikla a prejavila sa (resp. nebola odstránená) v rozhodnutí (v postupe) odvolacieho súdu.

Dovolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré aj primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu, keď náležite vysvetlil, prečo zmluvu o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu S. a. s. považoval za platnú. Dostatočne objasnil, prečo výpoveď žalovanej z 26. 10. 2009 považoval za neplatnú, keď uviedol, že vypovedať možno iba zmluvy uzatvorené na neurčitú dobu, akou zmluva o dôchodku bezpochyby nie je. Vysporiadal sa riadne so skutočnosťou prečo na daný právny vzťah medzi účastníkmi nemožno aplikovať zákon o bankách. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok splna parametre zákonného odôvodnenia.

Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil so závermi prvostupňového súdu ohľadom platnosti zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi na určitú dobu neurčitého trvania, i ohľadom neplatnosti výpovede tejto zmluvy. Argumenty prvostupňového súdu podrobnejšie doplnil a dostatočne sa vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej. Preto aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu splňa zákonné predpoklady vyjadrené v ustanovení § 157ods. 2 O. s. p. a nemožno ho považovať za neodôvodnené, svojvoľné ani za také, ktoré by nedalo odpovede na podstatné a relevantné odvolacie

námietky žalovanej. Iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom súdov nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (pozri napr. I. ÚS 188/06).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade je prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 238 ods. 5 O. s. p. vylúčená a z ustanovenia § 237 O. s. p. ju taktiež nemožno vyvodit'. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.), lebo smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

12. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

13. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že predmet ústavného prieskumu mu sťažovateľka záväzne určila (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), keď v petite podanej sťažnosti koncentrovala svoju argumentáciu len na napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu. To je významné hodnotiace kritérium na kontrolu ústavnosti napadnutého rozhodnutia. Dovolanie v občianskom súdnom konaní je totiž mimoriadnym opravným prostriedkom, v dôsledku ktorého dovolací súd môže zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu účastníkov konania. Jadrom sťažovateľkiných námietok bol postup najvyššieho súdu, ktorý svojim napadnutým rozhodnutím „... odmietol... dovolanie napriek tomu, že bola daná prípustnosť dovolania, a to podľa ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku... neodôvodnil svoje rozhodnutie v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.“.

14. Ústavný súd už v predošlom období judikoval, že vada konania podľa § 237 písm. f) OSP môže znamenať porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). Ústava však neupravuje, aké dôsledky majú prípady porušenia práva na súdnu ochranu a jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým dochádza v konaní pred súdmi, ani neustanovuje predpoklady ich nožnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu ustanovuje v zmysle čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy Občiansky súdny poriadok, ktorý predpokladá aj možnosť vzniku procesných pochybení v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky pochybení upravuje tento procesný kódex aj podmienky, za ktorých možno procesné nesprávnosti napraviť v dovolacom konaní. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť konania, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania podľa § 237, pričom vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom podľa § 241

ods. 2 písm. a) OSP. Aj niektorým ďalším vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak na rozdiel od taxatívne vymenovaných vád ich považuje za relevantný dovolací dôvod [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], ktorý možno uplatniť iba v takom dovolaní, ktoré je procesne prípustné; vada takejto povahy sama osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Ústavný súd v spojitosti s uvedeným ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011).

15. So zreteľom na právne závery ústavného súdu vyjadrené v niektorých jeho nálezoch (II. ÚS 261/06, I. ÚS 393/08 a I. ÚS 342/2010) treba dodať, že je vždy vecou individuálneho posúdenia v každom jednotlivom prípade, aké dôsledky majú procesné nedostatky, ku ktorým došlo v postupe súdov v rámci občianskeho súdneho konania (II. ÚS 148/09). Keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno výnimočne (len v osobitne zákonom ustanovených prípadoch) napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré už nadobudlo atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti, dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle ku konfliktu dvoch do určitej miery protichodných (verejných) záujmov, a to záujmu na ochrane základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a záujmu na ochrane právnej istoty ako ústavného princípu vyplývajúceho z čl. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty, ktorý do určitej miery „obmedzuje“ právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení.

16. Ústavný súd sa už k tejto otázke vyjadril v náleze sp. zn. IV. ÚS 481/2011 z 10. novembra 2011, v ktorom k obdobnej argumentácii, ako uplatnila sťažovateľka vo svojej sťažnosti, citoval z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 97/2010 z 22. septembra 2009, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov vyplývajúcich z ustanovenia § 237 písm. f) OSP – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol v Zbierke

stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998 (správne má byť R 11/1998, pozn.) uverejnený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v zmysle ktorého, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Dovolací súd nesúhlasí s tvrdením žalobcu, že je neudržateľný názor zaujatý v judikáte R 111/1998 (správne má byť R 11/1998, pozn.). Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní vždy dôsledne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (porovnaj napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 338/2009). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (len) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí iných senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 2 M Cdo 18/2008, 4 Cdo 310/2009 a 5 Cdo 290/2009).“

17. Najvyšší súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania správne uprednostnil ústavný princíp právnej istoty, lebo sťažovateľkou namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu (ako aj okresného súdu) nevykazoval znaky odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP. Navyše, zo sťažovateľkou priložených rozhodnutí vyplýva, že krajský súd stručne uviedol rozhodujúci skutkový stav vychádzajúci z prvostupňového rozhodnutia okresného súdu, opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán k prerokúvanej veci, obsah odvolania a s odkazom na § 219 ods. 2 OSP poukázal na jeho odôvodnenie, s ktorým sa stotožnil, pričom doplnil ďalšie dôvody na podporu jeho správnosti. Krajský súd právne závery primerane vysvetlil (najvyšší súd sa pritom ich správnosťou nezaoberal). Najvyšší súd tak

vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k plne akceptovateľnému záveru, že skutkové a právne závery krajského súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a že odôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 OSP).

18. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

19. Najvyšší súd sa teda podľa názoru ústavného súdu dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými dôvodmi dovolania v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o jeho prípustnosti. V tomto rozsahu (potrebnom na posúdenie prípustnosti dovolania a bez toho, aby posudzoval správnosť skutkových alebo právnych záverov krajského súdu) najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí primerane/dostatočne reagoval aj na námietky sťažovateľky smerujúce aj proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu, ktoré podľa sťažovateľky neboli zodpovedané ani druhostupňovým rozhodnutím krajského súdu a ani napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu (argumentácia týkajúca sa toho, či je zmluva o dôchodku zmluvou na dobu určitú alebo neurčitú, ako aj platnosť tejto zmluvy). Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa vo svojej podstate vecnej nesprávnosti rozhodnutia krajského súdu (právny názor o dobe trvania zmluvy o dôchodku) ústavný súd zdôrazňuje, že v rámci konania o sťažnosti sa mohol zaoberať iba namietaným porušením základných práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, a nie prípadným porušením základných práv rozhodnutím druhostupňového orgánu súdnej moci.

20. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 225/2012 z 30. októbra 2012

odmietajúce dovolanie sťažovateľky z dôvodu jeho neprípustnosti, ako aj jeho celé odôvodnenie sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inými slovami, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu aj náležite odôvodnené.

21. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2013